
Fylkeskommunalt oppfølgingsprogram (FOP)

Sluttrapport

Skognæringa Kyst SA

Kyst skogbruket

Innhold

Innledning	3
Oppfølging av melding om Kystskogbruket	3
Fylkeskommunalt oppfølgingsprosjekt	4
Organisering av samarbeidet og prosjektet.....	5
Ansatte	5
Styringsgruppe	5
Administrativ gruppe	5
Nettverk	6
Arenaer.....	6
Gjennomførte aktiviteter	7
Møter og saker	7
Uttalelser	8
Informasjonsflyt og representasjon	8
Mål og effekter av Fylkeskommunal oppfølgingsprogram	9
Rammevilkår	9
Næringsutvikling og økt verdiskaping	9
Effekt i form av arbeidsplasser.....	10
Oppfølgingsprosjektet prioriterte fire satsingsområder.....	11
1. Prosjektledelse - verdikjeder og nettverk	11
2. Infrastruktur	13
3. FOU, innovasjon og trebruk	15
4. Skog og klima	19

Foto forside: Finnmark Skogselskap

Innledning

Den første Kystskogmeldingen fra 2008 la et grunnlag for et aktørsamarbeid langs kysten. Det var starten for et stort engasjementet og vellykket samarbeid mellom fylkeskommunene, skog- og trenæringa og kommunal og statlig forvaltning. For å videreutvikle og fortsette mobiliseringen var det behov for å fornye plattformen og Melding om Kystskogbruket ble rullert i 2015. Kystskogmeldingen 2015 formulerte felles målsettinger og prioriteringer og fornyet grunnlaget for videre samarbeid. For å følge opp Kystskogmeldingen ble det laget et felles oppfølgingsprogram for de deltagende fylkeskommunene; Fylkeskommunalt oppfølgingsprosjekt (FKO).

Oppfølging av melding om Kystskogbruket

Fylkeskommunalt oppfølgingsprosjekt 2016-2020 konkretiserer oppfølgingen av Kystskogmeldingen 2015 som et fireårig samarbeidsprosjekt rettet mot skog- og trenæringa langs kysten. Før regionreformen var 10 fylker med i oppfølgingsarbeidet. I dag består samarbeidet av 7 fylkeskommuner. Felles oppfølging bidrar til at fylkeskommunene sammen tar rolle som regional utviklingsaktør for skog- og trenæringa. Samarbeidet gir mer effekt og har større kraft enn det hver enkelt fylkeskommune ville klare alene.

Både overbygningen Skognæringa Kyst og de fylkesvise skognæringsforumene har deltatt aktivt i arbeidet. Statsforvalterne har bistått med faglig råd og tatt utviklingsansvar i kraft av sin rolle i det regionale partnerskapet. Der det var naturlig var andre aktører invitert og utfordret konkret på å bistå i oppfølgingsarbeidet.

Hensikten med prosjektet var felles oppfølging av kystskogmeldingen for å nå målene og følge opp strategier og prioriterte anbefalinger.

Hovedmål

- Verdiskapingen i Kystskogbruket skal firedobles fram til 2045.
- Kystskogens karbonlager skal økes og trevirke skal i økende grad erstatte mindre klimavennlige materialer og energikilder.

Delmål

1. Kystskogens produksjonspotensial og skogressurser skal utnyttes. Vi skal sikre økt skog-produksjon og råstoff-forsyning på kort og lang sikt.
2. Økt bruk av tre og treprodukter. Markedet skal tilbys konkurransedyktige produkter av fornybare materialer med positivt CO2-avtrykk.
3. Rammevilkår som gir konkurransekraft for hele verdikjeden
4. Økt videreutvikling og innovasjon i verdikjedene
5. Bidra til å utvikle en nasjonal skogeierpolitikk
6. Etablere og avsette til klimaskoger 1 million dekar med en opptrapping til 5 millioner dekar i løpet av de kommende 50 år

Fylkeskommunalt oppfølgingsprosjekt

Prosjektet ble finansiert av de deltagende fylkeskommunene.

Prosjektet skulle nytte følgende arbeidsmåter:

- Politisk samarbeid med nasjonale myndigheter
- Felles fylkeskommunal jobbing – fylkeskommunen som regional utviklingsaktør
- Fylkeskommunen som forvaltning- og tjenesteaktør

Oppfølgingsprosjektet prioriterte fire satsingsområder:

1. Prosjektledelse – verdikjeder og nettverk
2. Infrastruktur
3. Skog og klima
4. FoU, innovasjon og trebruk

Innen hvert satsingsområde var det utarbeidet tiltak for satsingsområdene.

Informasjonsdeling var essensielt for å lykkes i oppfølgingsarbeidet, og har vært en gjennomgående oppgave i alle fire prosjektområdene. Kystskogbrukets nettside har blitt brukt som informasjonskanal. På nettsiden www.kystskogbruket.no er både prosjektstatus, rapporter, nyheter og annen dokumentasjon er blitt publisert.

Fylkesskogmester Stein Bomo viser til en enorm produksjon i dette sitkagranfeltet (forsøksfelt) på noe over 100 år i Gjesdal. F.v Morten Svanes, Olaf Gjedrem, Stein Bomo, Berit Sundbø Hagalid, Ann-Hege Hanstad, Sissel Bakke, Even Øyri, Torbjørn Frivik og

---

Organisering av samarbeidet og prosjektet

Ansatte

Det har igjennom perioden vært en del utskiftninger i organisasjonen i Skognæringa Kyst, som har ført til endringer som har påvirket møtefrekvens og dialog med fylkeskommunene. Gjennom perioden har det vært 6 prosjektmedarbeidere pr år som tilsvarer 30 årsverk.

Ansvarlige for satsingsområdene har vært som følger:

1. Prosjektledelse – verdikjeder og nettverk: Kjersti Kinderås (2016), Kurt Jessen Johansson (2016 - 17), Jan Olsen (2017-18) og Ole Bakke (2018-21)
2. Infrastruktur: Helge Kårstad (2016 – 2021)
3. Skog og klima: Rasmus Stokkeland (2017 - 2020), Rune Hedegart (2021)
4. FoU, innovasjon og trebruk: Kristin S. Wigum (2018 – 2021) og Camilla Bersvendsen (2021)

Styringsgruppe

Alle fylkesting/utvalg behandlet Melding om Kystskogbruket i 2015 og fattet vedtak om å delta videre i samarbeidet og oppfølgingen. Styringsgruppa som fremmet Kystskogmeldingen gjorde vedtak om at for fylkestingsperioden 2015 – 2019 skulle alle fylkene ha sin plass i ei styringsgruppe med et arbeidsutvalg på 3 medlemmer, henholdsvis for regionene Nord Norge, Midt-Norge og Vestlandfylkene. Etter fylkestingsvalget høsten 2015 ble alle fylkene bedt om å oppnevne representanter til styringsgruppa.

Ny styringsgruppe for det fylkeskommunale oppfølgingsarbeidet var på plass ut på vinteren 2016.

Etter fylkestingsvalget i 2019 ble det valgt ny styringsgruppe med 7 medlemmer, etter at antall kystskogfylker ble redusert fra 10 til 7.

Styringsgruppen for Felles fylkeskommunalt Oppfølgingsprogram og rullering av Melding om Kystskogbruket ved oppstart i 2015. Fra venstre; Stig Klomsten, Sør-Trøndelag, Anne Wiik, Nordland, Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag, Håvard Jostein Kongshaug, Møte og Romsdal, Nils Harald Rennestraum, Vest-Agder og Kjell-Sverre Myrvoll, Troms.

Administrativ gruppe

Oppfølgingsprogrammet var avhengig av informasjon og koordinasjon mellom de deltakende fylkeskommunene. Saksansvarlige i den enkelte fylkeskommune for prosjektet deltok derfor i en felles

---

administrativ gruppe. Medlemmene i gruppa har hatt egne møter, og ble invitert til konferanser i kystskogbruket, til regionale møter og til flere av møtene i styringsgruppa. De var også fylkeskommunenes kontaktpersoner for de fylkesvise skognæringsforum.

Nettverk

I hvert fylke er det etablert skognæringsnettverk, ofte kalt skognæringsforum. Medlemmene i de fylkesvise nettverka er næringsaktørene innen skog- og trenæringa i fylket. I tillegg inviteres vanligvis Statsforvalteren og den administrative ressursen i fylkeskommunen til møtene i nettverka. De fylkesvise nettverka er medlemmer i overbygningen Skognæringa Kyst SA.

Arenaer

- Kystskogkonferansen (2015 – 2019)
  - 2015 Trøndelag - Stjørdal
  - 2016 Vårkonferanse: Nordland – Harstad
  - 2016 Høstkonferanse: Rogaland - Sola
  - 2017: Agder - Kristiansand
  - 2018: Trøndelag – Stjørdal
  - 2019: Vestland – Bergen
  - 2020/21: Årsmøtekonferanser og webinarer på Teams grunnet Covid-19
- Infrastrukturkonferansen
- Årlige budsjettseminarer i trepartssamarbeidet (på Gardermoen)
- Regionmøter – gjennomført med 3 regioner (2016-19): Sør/Vest, Midt og Nord
- Fylkesvise nettverksmøter, ble etablert i 2020 for å samle flere deltakere totalt. I 2021 ble disse gjennomført på Teams, og med gruppearbeid, noe som fungerte overraskende godt
- Månedlige nettverksmøter for de regionale nettverkene
- Webinarer

Bildet er fra Kystskogkonferansen 2016 som ble avholdt i Harstad. Foto: K.Haagensli

Gjennomførte aktiviteter

Møter og saker

Leder og medlemmer av styringsgruppen og sekretariatet har gjennom prosjektperioden deltatt på mange ulike arrangement og møter med foredrag og for å representere og informere om Kystskogbruket og fylkeskommunens rolle i samarbeidet. De fleste medlemmene i styringsgruppa har også vært medlemmer i hovedutvalg eller fylkesutvalg, noe som gjør det vanskelig å finne møter og konferansedager som passer alle.

I 2016 ble det avholdt 3 møter i styringsgruppen, hvor 20 saker ble behandlet. I arbeidsutvalget ble det avholdt 1 møte. I 2017 ble det gjennomført 3 styringsgruppemøter hvor et strategimøte. 21 saker til behandling. Det ble avholdt 1 arbeidsutvalgsmøte. I 2018 ble det avholdt 2 møter i styringsgruppa i tillegg til et møte i arbeidsutvalget. I alt 24 saker ble behandlet i 2018. 2 styringsgruppemøter og 1 møte i arbeidsutvalget ble avholdt. 10 saker fordelt på 2 møter i styringsgruppa i 2019 og 1 møte i Arbeidsutvalget. 10 saker fordelt på 2 møter i styringsgruppa i 2020. Her ble det gjort vedtak om å oversende forslag til fylkeskommunene om å rullere Melding om Kystskogbruket 2015. Alle fylkene gjorde siden vedtak om å delta i rulling av meldinga.

Regionmøte Vest, i Bergen. Forsamlingen består av politikere, skognæringsforumet og lokal og regional forvaltning innenfor skogsektoren. Leder for fylkeskommunal styringsgruppe Stig Klomsten holdt innledningsforedraget i møtet.

Uttalelser

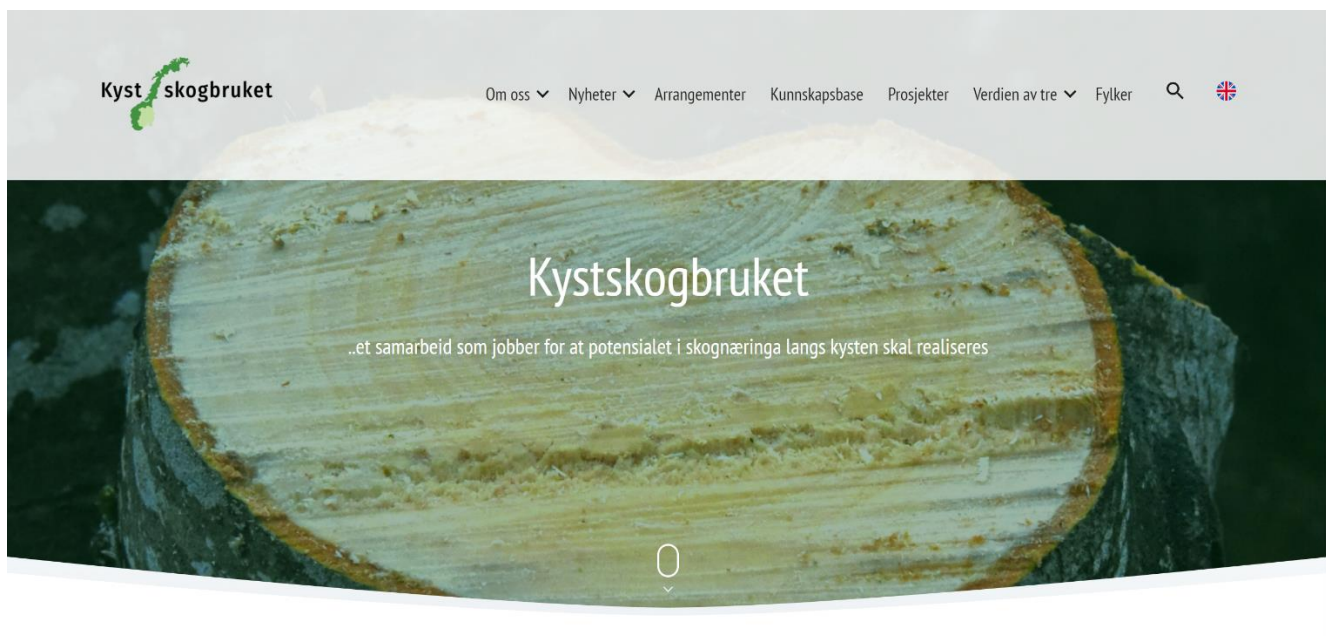
Fylkeskommunal styringsgruppe og Skognæringa Kyst har gjennom prosjektperioden avgitt flere uttalelser. Under er en oversikt over noen av disse.

- Kystskogkonferansen Tre skritt videre (2015)
- Grønn Skattekommissjon (2016)
- NOU 3015:15 Sett pris på miljøet (2016)
- NTP 2018 – 19 (2016)
- Statsbudsjettet 2017 (2016)
- Meld. St. 6 2016-2017 Verdier i vekst - Konkurransedyktig skog og trenæring (2016)
- Artsdatabanken – Innspill til Fremmedartslista (2018)
- Statsbudsjettet 2019 (2018)
- Høringsuttalelse: Bruk av utenlandske treslag (2019)
- Statsbudsjettet 2020 (2019)
- Klimakur 2030 (2020)
- Meld.St. 13 Klimaplan for 2021-2030 (2020)
- Høringsuttalelse: Forvaltning av olivinfuruskog (2020)
- Statsbudsjettet 2021 (2020)
- Innspill til KLD om modell for bruk av Statsbudsjettet-21 sin bevilgning til klimaskogplanting
- I tillegg har Årsmøtet i Skognæringa Kyst har hvert år vedtatt uttalelser om behovet for påskoging, bruk av utenlandske produksjonstreslag og reduksjon av båndlegging og vern av produksjonsskogen, som alle har blitt sendt til media

Informasjonsflyt og representasjon

Nyheter, rapporter og faktastoff legges løpende ut på kystskogbrukets hjemmeside www.kystskogbruket.no.

I 2020 ble en ny nettside lansert og det arbeides videre med denne i 2021, for å bedre kommunikasjon- og informasjonsflyt. I tillegg har Kystskogbruket en aktiv facebookkonto med 4270 følgere, instagramkonto som ble startet i regi av FoU, Innovasjon og Trebruk med 388 følgere. I 2021 ble det også opprettet en LinkedIn- konto.

Mål og effekter av Fylkeskommunal oppfølgingsprogram

Rammevilkår

I arbeidet for bedre rammevilkår for skog og trenæringa i kystskogfylkene er det holdt en rekke møter med regjeringsmedlemmer og stortingspolitikere i programmet. Skognæringa Kyst har hatt en representant i Landbruksministerens Dialogforum de siste to årene, etter hyppige besøk i Landbruksdepartementet. Det har vært relativt enkelt å få til møter i departementene, direktoratene, på Stortinget, og med KS og nasjonale næringsorganisasjoner, fordi Kystskogbruket er kjent, eller fordi fylkespolitikere i kystskogfylkene har fungert som døråpnere. Pressemeldinger, medieutspill og (hørings)uttalelser er også virkemidler som er brukt for å få myndighetenes oppmerksomhet på Kystskogbrukets saker. I tillegg er det utarbeidet en rekke forskningsrapporter for å dokumentere faktiske forhold som er tatt opp. Kystskogbruket har to representanter i Skogeierforbundets Prosjektgruppe som jobber med «Økt framtidig skogproduksjon i Norge». Dette er et arbeid som vil bli styrende for LMDs virkemiddelbruk framover. I alle disse sammenhengene har Kystskogbruket blitt hørt, og vi har fått en rekke gjennomslag for Kystskogbrukets interesser. Spesielt kan nevnes:

- Gjennomslag for fortsatt bruk av utenlandske treslag i to utredninger fra Miljødirektoratet (2019 og 2021)
- Gjennomslag for skog- og trebruk som tiltak i Regjeringens Klimakur og Klimaplan
- Gjennomslag for klimaskogplanting i Statsbudsjettet 2021
- Gjennomslag for doubling av investeringsmidler til skogsbilvegbygging i programperioden
- Gjennomslag for økte tilskudd til taubanedrifter – vi har berget restene av taubanemiljøet (7 taubanelag)
- Opptrapping og utrulling av tømmerkaiprogrammet – snart 700 millioner kr investert totalt
- Forståelse for utfordringene med flaskehals på kommunevegene i kystskogfylkene, og samarbeid med KS om dette (men ingen øremerka bevilgninger enda)

Næringsutvikling og økt verdiskaping

Årlig tømmerhogst til industriformål i kystskogfylkene har i perioden 2014-2020 økt med 300 000 m³ (13%). Utviklingen i hogstvolumene svinger, med størst økning i Agder, og størst nedgang i Trøndelag. Ser vi på samla omsetningsverdier i skog- og trenæringa i Kystskogbruket så har denne økt fra 17,6 mrd kr i 2011 til 21,2 mrd kr i 2018. Dette er en økning på 20%, mot en økning på 14% for hele landet.

I arbeidet med næringsutvikling har særlig satsingsområdet «FoU Innovasjon og Trebruk» vært sentralt. Her er det gjennomført en mengde møter og arrangementer, hvor vi har fokusert på å være koblingsarena for ulike aktører i de trebaserte verdikjedene. Innovasjon og utvikling av verdikjedene blir mest effektivt når det drives av kundene, og derfor er det lagt vekt på få med arkitekter, designere og ferdigvareprodusenter i verdikjededialogen i alle møter og prosjektetableringer. Dette har ført til en rekke ønska effekter:

- Høynet kompetanse: En kan tydelig se høynet kompetanse og større bevissthet på hvor tresressursen kommer fra i egne og tilstøtende nettverk. Årets Arkitekturdag handler om lokal ressursbruk og har sagbruk på talerlisten. Mange av ferdigvareprodusentene markedsfører seg etter hvert med produkter basert på kortreiste råstoffkvaliteter.
- Nye beslutninger og investeringer: Enkelte sagbruk har realisert søknader om utvidelse og nyetablering, inspirert av verdikjededialogen.
- Nettverksbygging: Flere nye utypiske relasjoner mellom aktører i verdikjeden er blitt etablert og en ser nye tanker og ideer i hele Kystskogbruket. Prosjekter har også oppstått i kjølvannet.

- FoU inn i arbeid/bedrifter: Det pågår f.eks. testing av varmebehandlede materialer fra sagbruk inn i møbelprodukt som skal erstatte f.eks. importert valnøtt, teak og eik.
- Opplysningseffekt i det offentlige rom: Verdien av tre har gitt ringvirkninger i bransjen. Eksempelvis Oslo DesignFair, ArkitekturN og Doga har dreid fokus mot verdikjeder og lokalt materialbruk. I september er Kystskogbruket invitert til å delta på Designers Saturday med bedriftsnettverket "Made by Wood". Det er et samarbeid med tre bedrifter fra Kystskogbrukets fylker.
- Fokus på kortreist ressursbruk i media: Mange av bedriftene en har vært involvert i har oppslag i lokalaviser. Lokal materialbruk diskutert i regjeringskvartalet, hvor også norske arkitekter kom på banen.
- Nye lokale verdikjeder: Verdikjededialog, verktøy for kartlegging av lokale bedrifter som kan bidra inn i (større) bygg.
- MadeByWood samarbeid, fokus på norsk eik og furu. Skogstur med arkitekter og designere for å demonstrere verdikjede-tenking.
- Tre i anbud, offentlige anskaffelser: Tredriverprosjekt i Troms er et direkte resultat av dette satsingsområde, og styrker ressursen inn mot bestillere og byggsektoren. Koblinger – prosjektet har ført til nye samarbeid mellom fagpersoner, kommuner og utbyggere for gjennomføring av ambisiøse lokale mål om å bygge i tre gjennom verdikjededialog.

Effekt i form av arbeidsplasser

Arbeidsplasser: Aktiviteten i programmet har bidratt til å opprettholde, og skape nye, arbeidsplasser. Her er noen anslag over omfanget av Kystskogbrukets innsats:

• Tømmerkaiutbygging: Totale investeringer på 700 mill kr (et årsverk pr 2 mill kr):	<u>350 årsverk</u>
• Skogsvegutbygging: Merinv. pga SKs innsats på 300 mill kr (et årsverk pr 2 mill kr):	<u>150 årsverk</u>
• Taubanedrift: Opprettholdt grunnlaget for 7 taubanelag à 5 årsverk i 5-årsperioden:	<u>175 årsverk</u>
• Verdikjedeutvikling/treindustriproduksjon: 1 årsverk/år samla pr produksjonsbedrift	<u>500 årsverk</u>
• Bidrag fra forskere og organisasjoner: 6 årsverk pr år i perioden:	<u>30 årsverk</u>
• Prosjektorganisasjonen: 6 prosjektmedarbeidere pr år i perioden:	<u>30 årsverk</u>

Dette gir en sum på 1 235 årsverk perioden. Noen av tallene er sikkert overvurdert, og andre undervurdert, men det er ingen tvil om at aktivitetene har gitt en betydelig sysselsettingseffekt. Mest interessant er grunnlaget som er lagt for varige verdiskapende arbeidsplasser framover.

Bygg og Anlegg ved Ørsta vidaregåande skole i Volda møtte opp da Georg Dale åpnet Ørsta Tømmerkai juni 2018.

Oppfølgingsprosjektet prioriterte fire satsingsområder

1. Prosjektledelse - verdikjeder og nettverk

I prosjektsøknaden var det satt opp følgende prioriterte tiltak for satsingsområdet:

- 1.1 Følge opp nasjonal skogpolitikk med hensyn til behovene i kystområdene
- 1.2 Tett samarbeid mellom næringa, fylkesmennene og politikerne for å synliggjøre mulighetene og utfordringene for treffsikker skog- og næringspolitikk i kystregionen.
- 1.3 Fylkeskommunenes nettverksarbeid videreføres gjennom Felles Fylkeskommunalt Oppfølgingsprogram.
- 1.4 Økt nettverkssamarbeid mellom de fylkesvise/regionale næringsklynger og Skognæringa Kyst SA. Fortsatt fokus på verdikjedesamarbeid for økt aktivitet og verdiskaping.

Prosjektledelse har innbefattet møter i Styringsgruppa og Arbeidsutvalget. Styringsgruppa er forholdsvis stor og møtene har vi prøvd å legge inntil konferansene i Kystskogbruket. Ved fylkestingsvalget i 2019 ble antall fylker i Kystskogbruket redusert til 7, og da ble Arbeidsutvalget nedlagt. Møteaktiviteten i 2020 og 2021 har med et unntak foregått på Teams, grunnet Covid-19. Prosjektledelsen omfatter også godtgjøring av administrativ ressurs, reiser og møter.

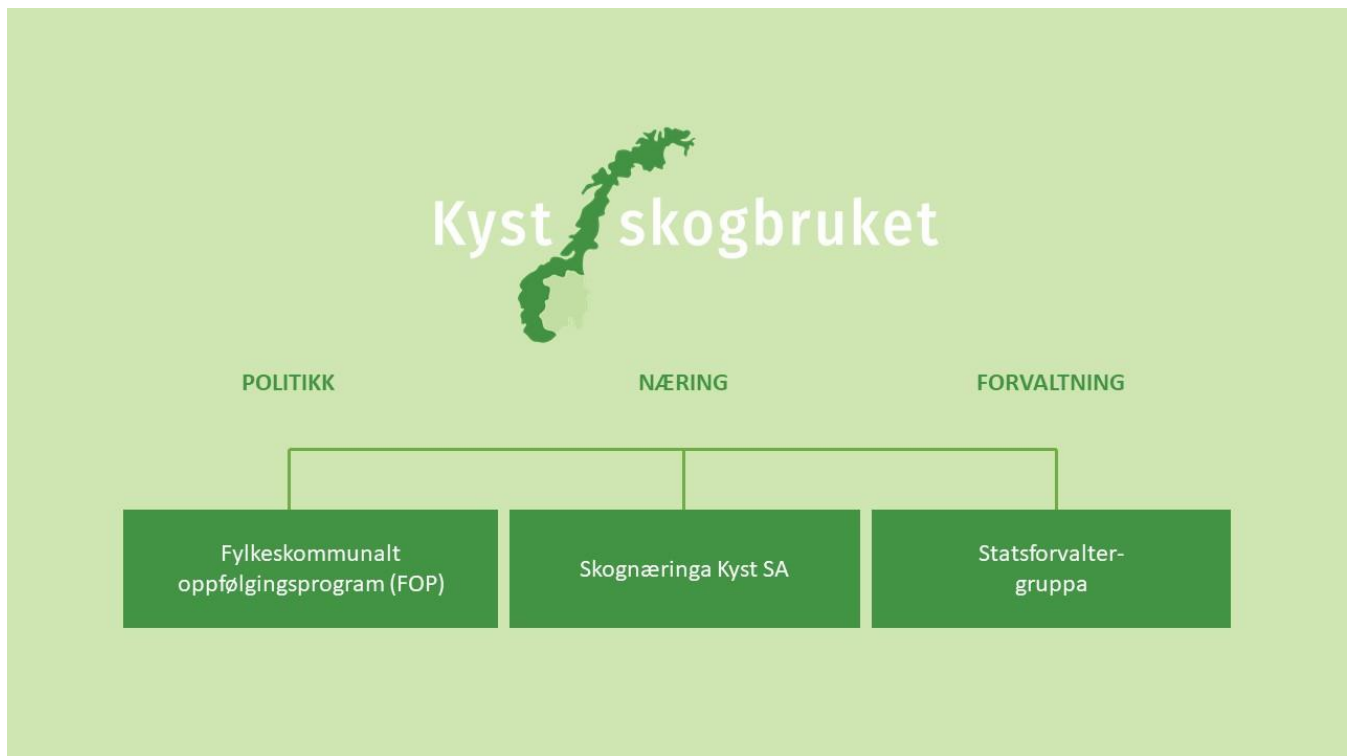
Nasjonal skogpolitikk: Det er gjennomført en rekke møter med regjeringsmedlemmer og stortingspolitikere i programmet. Skognæringa Kyst har hatt en representant i Landbruksministerens Dialogforum de siste to årene, etter hyppige besøk i Landbruksdepartementet. Både statsråder og viktige komitemedlemmer har hatt utgangspunkt i kystskogfylkene. Det har derfor vært relativt enkelt å få til møter i departementene, direktoratene, på Stortinget, og med KS og nasjonale næringsorganisasjoner, fordi Kystskogbruket er kjent, eller fordi fylkespolitikere har fungert som døråpnere. Kystskogbruket har også to representanter i Skogeierforbundets Prosjektgruppe som jobber med «Økt framtidig skogproduksjon i Norge». Dette er et arbeid som vil bli styrende for LMDs virkemiddelbruk framover. I alle disse sammenhengene har en blitt hørt, og en har fått en rekke gjennomslag for Kystskogbrukets interesser. Spesielt kan nevnes:

- Gjennomslag for fortsatt bruk av utenlandske treslag i to utredninger fra Miljødirektoratet (2019 og 2021)
- Gjennomslag for skog- og trebruk som tiltak i Regjeringens Klimakur og Klimaplan
- Gjennomslag for klimaskogplanting i Statsbudsjettet 2021
- Gjennomslag for doubling av investeringsmidler til skogsbilvegbygging i programperioden
- Gjennomslag for økte tilskudd til taubanedrifter – vi har berget restene av taubanemiljøet
- Opptrapping og utrulling av tømmerkaiprogrammet – snart 700 millioner kr investert
- Forståelse for utfordringene med flaskehals på kommuneveiene i kystfylkene, og samarbeid med KS om dette (men ingen øremerka bevilgninger enda)

Tett samarbeid mellom de 3 partene i Kystskogbruket: De tre partene, Fylkeskommunene, Statsforvalteren og skognæringa har hatt tett samarbeid og mange samarbeidsmøter på både regionalt og på overordna nivå. Dette foregår ved at vi inviterer hverandre til hverandres møter, enten det er styremøter eller regionmøter i Skognæringa Kyst, møter i Statsforvaltergruppa, eller møter i Styringsgruppa og Adm.gruppa for det Fylkeskommunale Oppfølgingsprogrammet. Mange av de resultatene som er oppnådd i nasjonal skogpolitikk har bakgrunn i at de tre partene har drøfta seg fram til strategier og tiltak, og brukt bredden av nettverk i samarbeidet for å få det fra til nasjonale og regionale beslutningsmyndigheter.

Fylkeskommunenes nettverksarbeid: Ivaretas gjennom oppfølgingsprogrammet, styringsgruppa og Adm.gruppa oppfølging av med dette. Det merkes et stadig sterkere engasjement i Styringsgruppa, og dette er tilfellet også i hele fylkeskommunene. Dette har nok sammenheng med det sterke fokuset på klimautfordringene, og skogbruk og trebruk sitt potensiale som klimabidragster, men også all den utadretta informasjonsvirksomheten og møtene som næringa har gjennomført retta mot fylkeskommunene.

Økt nettverkssamarbeid i næringa: Det er etablert ny hjemmeside, med bedre oversikt og deling av informasjon, prosjektrapporter mv. I tillegg er det etter hvert en godt planlagt aktivitet på sosiale medier som Facebook og Instagram, med relativt mange klikk. De fylkesvise skognæringsforumene inviteres til felles møte hver måned, der de kan gi innspill til saker og prosjektetableringer, og hvor nyheter og informasjon deles. Det er også etablert en finansieringsordning for sekretærfunksjonen i hvert forum, da en har innsett at sekretærfunksjonen er helt grunnleggende for å utvikle nettverket, og at en ikke kan basere denne på dugnadsarbeid. I 2021 er det gjennomført fylkesvise workshops med bred deltakelse fra næringsnettverk, sammen med Statsforvalter og Fylkeskommune, som ledd i rullering av Kystskogmeldinga. Workshopene ble en suksess som vi fikk mye ut av, og dette er en arbeidsmåte som vil bli brukt også framover.

Kystskogbruket er en overbygging for tre områder:

Politisk: Et felles, politisk oppfølgingsprogram (FOP) for å optimalisere verdiskapningen og klimabidraget fra skogbruket i kystfylkene.

Næring: Næringsaktørene i fylket – de som lever av skogen og av å forvalte den – Skognæringa kyst

Forvaltning: Statsforvaltergruppa i Kystskogbruket (SFG) – skogfaglig ansatt fra hver statsforvalter i kystskogregionen – som skal bidra med fagkompetanse på ulike unike problemer

---

2. Infrastruktur

I prosjektsøknaden var det satt opp følgende prioriterte tiltak for satsingsområdet:

- 2.1 Det er behov for firedobling av skogsveibyggingen i 20 år fremover. Ekstraordinær satsing på infrastruktur er nødvendig for å få tilsvarende veidekning som i landet forøvrig.
- 2.2 Kystskogbrukets infrastrukturprogram skal følges opp med handlingsplan og konkrete tiltak for skogsbilveier, tømmerkaier og flaskehalsar på offentlig veinett. Veiplanlegging og taubanedrift må sees i sammenheng. Sikre forutsigbarhet for driftsformer i bratt terreng og utvikle taubanemiljøet i landet.
- 2.3 Kostnadseffektiv og miljøvennlig råvareflyt til industrien krever en stor nasjonal offensiv for utbedring av flaskehalsar på det offentlige veinettet. Det er behov for en nasjonal flaskehalsanalyse.

Det er avsatt relativt små ressurser til dette delprosjektet gjennom oppfølgingsprogrammet, selv om det har vært stor aktivitet på infrastruktur. Temaene *skogsbilveier* og *tømmerkaier* er finansiert av Kystskogmidler og er nærmere omtalt i årsmeldingene for Skognæringa Kyst.

Det ble tilsatt egen prosjektleder for «Gjennomføring av infrastrukturprogrammet» i 2016, finansiert av kystskogmidler og noe direkte midler fra Landbruksdirektoratet.

Aktiviteter finansiert gjennom Fylkeskommunal oppfølgingsprogram har stort sett bestått av deltakelse og innlegg på møter om infrastruktur. Det er et storbehov for nye skogsbilveier langs kyst og det er vært viktig for Skognæringa Kyst å bidra i prosjektet med faktabasert kompetanse på kystskogbrukets utfordringer og behov. Vi har i alle årene jobbet mye med å dokumentere, informere og «snakke frem» behovet for mer skogsveier, tilskudd til skogsdrift i bratt terreng, bedre og flere tømmerkaier og reduksjon av flaskehalsar for tømmertransporten på offentlige veier. Dette har vi gjort både internt i kystskogbruket/ skognæringen og mot politikere lokalt og på Storting.

De siste 10 årene er tilskudd til skogsveibygging i Norge doblet, og tilsvarende i fylkene i kystskogbruket. Samtidig har byggekostnadene steget kraftig slik at antall km ferdig bygd veg har flatet noe ut, årlig kring 60 km i kystskogfylkene. Det har blitt fokusert mye på mer planleggerkompetanse. Dette har bedret seg noe i flere fylker. Tilsetting av mer «profesjonelle veiplanleggere» sammen med mer kursaktivitet i regi av Skogkurs har også bidratt positivt.

Det er også lagt ned mye arbeid for å sikre et miljø for skogsdrift i bratt terreng. Sammen med Norske Taubanelag er det arrangert flere temadager på ulike steder i kystskogfylkene og resten av landet. Det er også satt i gang et arbeid med å utvikle en taubanekalkulator for bedre å kalkulere skogsdrift med taubane i bratt terreng.

Det er innen utgangen av 2020 ferdigstilt og/ eller under utbygging ca. 30 tømmerkaier langs kysten. Totalt er det til og med 2021 bevilget ca. 420 millioner kroner til tømmerkaier i Norge, og disse tilskuddene dekker inntil 80% av totalkostnaden. Etter bevilgning og tildeling i 2021, regner vi med at det gjenstår 4-5 tømmerkaier for utbygging i Norge.

Vi etablerte i 2018 et forprosjekt for å beregne potensiale for reduserte transportkostnader ved fjerning av flaskehalsar på det kommunale vegnettet. NIBIO ble engasjert til å utføre undersøkelsen, Sogn og Fjordane ble brukt som pilotfylke og resultatene ble ferdige i løpet av 2019. Resultatene viste at de faktiske merkostnadene med kipping utover selve transportarbeidet ble beregnet inntil 85/m³. Med forventet økning i hogstklasse 5

framover, stiger de beregnede merkostnadene fra 2,1 mill. kr/år i 2015-2020 til 2,6 og 2,9 mill. kr/år i periodene 2021-2030 og 2031-2040.

Det har de siste årene vært stort søkelys på aksellast og vogntoglengde på det offentlige veinettet. Vi har vært engasjert i utforming og prioritering i det nasjonale Bruprogrammet for utbedring av flaskehals på fylkesvegnettet. I tillegg har vi etablert et forprosjekt for å beregne potensiale for reduserte transportkostnader ved fjerning av flaskehals på det kommunale vegnettet. Sogn og Fjordane er brukt som pilotfylke. I 2020 har vi engasjert Transportøkonomisk Institutt til å utføre en samfunnsøkonomisk nytteanalyse ved å ruste opp flaskehals i tømmertransport på kommuneveier. Analysen er først utført for fylkene Rogaland og Vestland og skal være ferdig 1. kvartal 2021. Som del av analysen skal det lages kommunevise prioriteringslister som skal kunne brukes i møter med kommunene. Formålet med analysen er også å fremskaffe samfunnsøkonomiske gevinster ved å fjerne flaskehalsene. I et videre politisk arbeid for å bedre kommuneveien, vil disse resultatene bli viktige.

Kompetanse innenfor veiplanlegging er bedret ved årlige samlinger i regi av Skogkurs. Når det gjelder skogsdrift i bratt terreng er det et ønske om å tilsette en nasjonal taubanepådriver/ fagperson. I samarbeid med Norske taubanelag har dette blitt trukket frem ved flere anledninger, men er ennå ikke realisert. Som del av å heve kompetansen innenfor taubanedrift, er det under arbeid en egen taubanekalkulator. Arbeidet blir utført i samarbeid med Skogkurs og det er i hovedsak finansiert av Skogbrukets Verdskapingsfond.

Det er lagt ned et stort arbeid for å heve kompetanse for å fjerne flaskehals / oppskrive offentlige veier. En nylig rapport fra Transportøkonomisk Institutt vil bli brukt fremover i dette arbeidet.

Når det gjelder arbeidet med tømmerkaier er kompetansen i stor grad koplet til prosjektleder i kystskogbruket. Ved å tilsette egen prosjektleder innen infrastruktur har vi vært engasjert i de ulike prosessene innenfor infrastruktur. Noe er utført av prosjektleder, noe av kompetanse i nettverket og noe kompetanse er kjøpt utenfra (Sintef, Nibio og Transportøkonomisk institutt).

Når det gjelder årene som kommer vil arbeidet med tømmerkaier avta, og ventelig være ferdig i løpet av 2023. Arbeidet med skogsveibygging, skogsdrift i bratt terreng og fjerning av flaskehals på kommune- og fylkesveier må forsterkes. Her gjenstår mye arbeid

Kaiåpning Andøy/ Nordland med Risøyhamn -brua i bakgrunnen høsten 2020. Eier Hans Benjaminsen under åpninga sammen med Landbruks- og matminister Olaug Bollestad

---

3. FOU, innovasjon og trebruk

I prosjektsøknaden var det satt opp følgende prioriterte tiltak for satsingsområdet:

- 4.1 Økt fokus på byggematerialenes positive CO₂-fotavtrykk er nødvendig for at byggsektoren skal bidra til å løse klimautfordringene. Krav om livsløpsanalyser i teknisk forskrift (TEK) er viktig for å synliggjøre de fortrinn tre har.
- 4.2 Tettere samarbeid mellom treindustrien og byggevarekjeder, entreprenører, arkitekter, utbyggere etc. for å utvikle marked og produkter. Etablere flere verdikjede- og klyngeutviklingssamarbeid i kystregionen, f.eks. ARENA prosjekt.
- 4.3 Etablere et industrifond for skognæringa i tråd med SKOG22 anbefalinger.
- 4.4 Det er behov for å samlet se på investerings- og utviklingsmidler til næringa. Kystskogbrukets behov er svært differensierte og en ønsker ei bred tilnærming for å kunne utvikle ordninger som treffer de ulike behovene.

Prosjektet FoU, innovasjon og trebruk ble forberedt og beskrevet som satsing i 2017, og i 2018 ble det tilsatt prosjektleder. Finansiering fra Innovasjon Norge kom på plass i desember 2018. Nytilsatt prosjektleder brukte høsten 2018 til å forankre prosjektet hos fem større foretak i Kystskogbruket og utformet søknad inn mot Bioøkonomiprogrammet til IN. Tildelingen ble relatert til de fylkesvise tredriverprosjektene i form av en «Kyststredriver»-rolle basert på tidlige samtaler med IN. Kystskogmidler fra LUF/Idir ble tildelt satsingsområdet i desember 2017 som et treårig prosjekt. Dette basert på Meldinga om Kystskogbruket 2015 og mål om økt verdiskaping. Prosjektleder arbeidet 2018/2019 med tilsetting av delprosjektleder Nord-Norge og tredriver Troms (prosjekteier Troms Skognæringsforum). Dette kom på plass i mars 2019 som del av tilstøtende støtte til prosjektet.

Da mye av tiden til prosjektleder og nettverk gikk til etablering og forankring av prosjektet, struktur og finansiering fra 2018-2019, var det i realitet kun ett års effektivt arbeid som hadde påløpt, før nedstenging av landet i 12. mars 2020. Det har derfor vært et stort trykk på prosjektlederne i å komme opp med aktiviteter, selv under perioden med strenge restriksjoner.

Mål 2. og 4. i prosjektsøknaden er prøvd oppnådd gjennom satsingsområde FoU, innovasjon, og trebruk: 2. Økt bruk av tre og treprodukter. Markedet skal tilbys konkurransedyktige produkter av fornybare materialer med positivt CO₂-avtrykk. 4. Økt videreutvikling og innovasjon i verdikjedene.

Det er prioritert spesielt utvikling av tettere samarbeid i verdikjedene lokalt og for hele Kystskogbruket, med kobling til markedet i form av arkitekter, designere, produsenter og leverandører (pkt 4.2. søknaden)

Hvert fylke er prioritert i forhold til deres interesser og behov som er kartlagt. Det er lagt mye arbeid i å finne det særegne lokale for deretter å koble dette til de større sammenhengene. Denne kunnskapen ligger nå til grunn for sterkere næringspolitisk og finansiell satsing som er ønsket (pkt.4.4).

Vi ser økt grad av fokus på lokalt virke i bedriftene vi har vært involvert i. Det oppleves en økt vilje til innovasjon. Spesielt tilbakemelding fra sagbruk og andre deltakere på våre seminarer «Verdien av tre» viser at bedrifter er blitt inspirert til å samarbeide og utnytte egen teknologi og kompetanse i nye produkter. Prosjektet har sett viktigheten av å skape en arena for tverrfaglige møter, hvor hele verdikjeden møtes innen et utvalgt tema. Nordiske aktører i front har blitt trukket inn som både motivasjon og foregangsmodeller i verdikjedesamarbeid. Dette gjelder innenfor både bruk av teknologi, produktutvikling, klima- og miljø, og

---

nettverkssamarbeid. Prosjektlederne har hatt fokus på relasjonsbygging i sammenheng med offensive bedrifter som har ambisjoner om å løfte både seg selv og regionale samspill. Arbeidet har vært forankret i hvert fylkes egne tredrivere, skognæringsforum og lokale potensial for tverrsektorelle prosjekter.

Innen området FoU, Innovasjon og trebruk har vi arbeidet med fem arbeidspakker. Innsatsen er fordelt ulikt på kystskogbrukfylkene, etter behov og muligheter. Totalt er det gjennomført bedriftsbesøk til underkant av 100 foretak, det er initiert og støttet ca 20 prosjekter av ulik art, gjennomfører 3 større seminar/webinarrekker for verdikjedebygging, kommunikasjonsprosjekter og kompetanseinnhenting (se egen prosjektrapport vedlegg).

FoU, Innovasjon og trebruk fikk i 2018 en endelig prosjektbeskrivelse som viker noe fra opprinnelig plan for området i hovedsøknad. Prosjektbeskrivelsen som har styrt arbeidet er mer spredt i tematikk og mer prosjekt- og nettverksorientert framfor tyngde på næringspolitisk arbeid og FoU-relatert aktivitet. Satsingen kom noe forsinket i gang, og prosjektledere ble tilsatt i 2018 og 2019. Arbeidet vil derfor gå ut 2021 for å hente inn noe av tida.

Prosjektet har hatt en styringsgruppe med representanter fra fylkeskommunen i Trøndelag, Woodworks! og fylkesmannsgruppa/Statsforvalteren Rogaland og Troms-Finnmark. For all gjennomføring og administrasjon har prosjektet hatt to prosjektledere i totalt 130% stilling. Det er innkjøpt ressurser på kommunikasjon og styrking av enkelte prosjekter.

Prosjektet har lagt vekt på spisset kommunikasjon lenger ut i verdikjeden mot arkitekter, designere og produsenter. Målet er å formidle kompetanse om lokalt tilgjengelig treressurser, sagbruk og mulig videreføring. En nyopprettet instagramkonto (jan 2020) deler nå 165 innlegg og har 388 relevante følgere.

- Bondevennen – Bioøkonomiske fjøs
- Sagbladet – Fire prosjektartikler
- Trenytt og Treindustrien – Digitalisering for markedstilgang, prosjekt med WoodWorks!
- Statsforvalteren – Møre og Romsdal, video og seminaropptak, Verdien av tre
- Egne nyhetssaker på internett

Vi ser store effekter av arbeidet gjennom satsingen og de ulike prosjektene:

- Økonomisk
- Høynet kompetanse
Vi kan se høynet kompetanse og større bevissthet om hvor treressursen kommer fra i våre egne og tilstøtende nettverk. Årets Arkitekturdag handler om lokal ressursbruk og har sagbruk på talerlisten. Nysgjerrighet om hva som finnes lokalt, konkrete resultater er bruk både innen varmebehandlet gran, bjørk og furu, og utnyttelse av lauvtre. Innen lauvtre begynner flere miljøer å snakke om nye muligheter knyttet lokalt dominerende treslag. Prosjektet er involvert i et større lauvtreprosjekt i Agder om økt kompetanse og utvikling av logistikk-kjeder fra skog til sluttprodukt.
- Nye beslutninger og investeringer
Enkelte sagbruk har realisert søknader om utvidelse og nyetablering. Dette er en del av manges innsats og påvirkning hvor vårt prosjekt er en av flere.
- Nettverksbygging
Flere nye utypiske relasjoner mellom aktører i verdikjeden er blitt etablert og vi ser nye tanker og ideer i hele Kystskogbruket. Prosjekter har også oppstått i kjølvannet av våre arrangement mellom aktører som fant hverandre.
- FoU inn i noe arbeid/bedrifter

Det pågår testing av varmebehandlede materialer inn i møbelprodukt som skal erstatte f.eks. importert valnøtt, teak og eik.

- Opplysningseffekt i det offentlige rom
Verdien av tre har gitt ringvirkninger i bransjen. eks Oslo DesignFair, ArkitekturN, Doga hatt fokus på verdikjeder og lokalt materialbruk. I september er Kystskogbruket invitert til å delta på Designers Saturday med bedriftsnettverket "Made by Wood". Det er et samarbeid med tre bedrifter fra Kystskogbrukets fylker.
- Fokus i media, eks om kortreist ressursbruk
Flere av bedriftene vi har vært involvert i har oppslag i lokalaviser.
Lokal materialbruk diskutert i regjeringkvartalet, hvor også norske arkitekter kom på banen.
- Nye lokale verdikjeder
To verdikjede-prosjekter i Troms og Finnmark. Det ene sikter seg mot møbelindustrien, gjennom varmebehandlet bjørk. Det andre mot bygg gjennom lokal gran og furu, som også skal forskyne behovet for virke til nærliggende varmebehandlingsprodusent.
Verdikjededialog, verktøy for kartlegging av lokale bedrifter som kan bidra inn i (større) bygg.
MadeByWood samarbeid, fokus på norsk eik og furu. Skogstur med arkitekter og designere for å demonstrere verdikjede-tenking.
- Tre i anbud, offentlige anskaffelser-
Tredriverprosjekt i Troms er et direkte resultat av dette satsingsområde, og styrker ressursen inn mot bestillere og byggsektoren.
Koblinger – prosjektet har ført til nye samarbeid mellom fagpersoner, kommuner og utbyggere for gjennomføring av ambisiøse lokale mål om å bygge i tre gjennom verdikjededialog.
- Arbeidsform – digitalt seminar med studio kan se ut til å ha inspirert andre aktører i bransjen til å gjøre det samme. Formidling gjennom seminarer som en møteplass for å koble bedrifter i hele verdikjeden.

Mer informasjon om satsingens fem arbeidspakker, rapporter og seminarer:

<https://kystskogbruket.no/prosjekt/fou-innovasjon-og-trebruk/>

Opptak av foredrag fra webinarserien «Verdien av tre»: <https://kystskogbruket.no/verdien-av-tre/>

Camilla Bersvendsen og Kristin Støren Wigum under Webinaret "Fra skog til møbler – er det mulig i Norge? Molde, Møre og Romsdal 21. oktober 2020.

Verdien av tre, er en seminarserie utviklet av Kystbrukets prosjekt for FoU, innovasjon og trebruk. Målet er å skape en arena for møter mellom aktører i hele verdikjeda fra skog til designere, arkitekter og sluttmarked.

---

4. Skog og klima

I prosjektsøknaden var det satt opp følgende prioriterte tiltak for satsingsområdet:

- 3.1 Kystskogbruket skal være pådrivere i prosessen for å etablere et nasjonalt finansiert klimaskogprogram.
- 3.2 Det etableres klimaskoger i alle kystfylkene. Som en del av oppfølgingsarbeidet med meldinga skal det arbeides aktivt med motivasjon, informasjon, erfaringsoverføring og veiledning. En del av oppfølgingen skal bidra til å etablere en ordning for frivillig kjøp av klimakvoter i klimaskog fra skognæringen og fylkeskommunene.
- 3.3 Mulighetsrommet i Plan og bygningsloven utredes i for å stille krav om fornybare materialer med positivt CO2 fotavtrykk. Livsløpsanalyser for bygg (LCA – analyser) inklusiv gjenvinning til energi ønskes lagt til grunn. Spesielt skal det ses på muligheter i område- og detaljplanleggingen.
- 3.4 Fylkeskommunene oppfordres til å etablere en overordnet innkjøpspolitikk og innkjøpsstrategi der klima- og miljøpåvirkning må være et viktig mål- og satsingsområde for innkjøpsvirksomheten.

Satsingsområdet skulle primært svare på dette hovedmålet (fra søknaden): Kystskogens karbonlager skal økes og trevirke skal i økende grad erstatte mindre klimavennlige materialer og energikilder. Og delmålene (fra søknaden), med beskrivelse av måloppnåelse på hvert punkt:

- Gjøre situasjonen kjent for alle aktuelle politikere
- Få positive vedtak i flest mulige kystfylker
- Øke den allmenne kompetansen om skogen og de ulike treslaga sine verdier, inkl. karbonbinding

Fylkeskommunalt oppfølgingsprogram har arbeidet særskilt med å følge opp skogplanting som klimatiltak. I 2015 bevilget Stortinget midler til å prøve ut planting av skog som klimatiltak. Miljø- og Landbruksdirektoratet har sammen gjennomført et treårig pilotprosjekt for planting av skog på nye arealer som klimatiltak. Formålet med pilotfasen var å høste erfaringer med blant annet klimaeffekt, miljøkriterier og gjennomføring før oppskalering og utvidet implementering av tiltaket. Det er viktig å følge opp prosjektet og å arbeide for et fullskalert klimaskogprogram. Det er avsatt 5 millioner kr til dette tiltaket i Statsbudsjettet for 2021, men det skjer lite for å effektivere dette Kystskogbruket har hatt møte med Klima og miljøverndepartementet og etter møtet sendt inn konkret forslag til hvordan dette kan gjennomføres, Omskriv dette arbeides det fortsatt med påtrykk evt. annet.

<https://1p7u1k23oxtg2jpkun1m9xul-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/11/m26-planting-av-klimaskog-p-nye-arealer.pdf>

Satsingsområdet Skog og Klima har gjennom prosjektperioden jobbet for at kystskogens produksjonspotensial og skogressurser skal utnyttes i større grad, gjennom å sikre økt skog-produksjon og råstoff-forsyning på kort og lang sikt. Det var, og er, avdekket for mye hogst av ung produksjonsskog, sviktende foryngelse og for lav skogkulturinnsats.

Det ble startet et prosjekt, «Framtidsskogen», der det har vært jobbet med dokumentasjon av disse utfordringene, og avdekke årsaker og forbedring av rammebetingelsene. Det er gjennomført dybdeintervju med funksjonærer innen offentlig forvaltning på forskjellige nivå og veiledere i organisasjonene. Det blir laget en delrapport fra dette arbeidet, som samtidig vil danne grunnlaget for en spørreundersøkelse til skogeiere som ikke har gjort foryngelsestiltak etter hogst.

Et annet område det er blitt jobbet med under prosjektperiodene er temaet utenlandske treslag, med formål å sikre framtidig produksjon langs kysten. Det har vært jobbet mot nasjonalt politisk og administrativt nivå for å få formidlet kunnskap om fremmede treslag og bruken av dem. Temaet skog og klima, og særlig bruk av utenlandske treslag, har vært tatt opp til informasjon og drøfting i ulike fora og i alle nettverksmøter i organisasjonen. Dette gjelder både i felleskonferanser, i møter i trepartssamarbeidet, på regionale skognæringsmøter, og i fylkesvise skognæringsforum.

Skognæringa Kyst har fått utarbeidet et omfattende kunnskapsgrunnlag på de aktuelle produksjonstreslagene langs kysten, med særlig vekt på sitkagran, lutzgran og lerk. NIBIO har vært hovedleverandør av forskningsresultater og litteraturstudier i dette arbeidet. Dette har vært nødvendig for å bringe inn kunnskapsbaserte argumenter i diskusjonen om bruk av utenlandske treslag, og særlig spredningsevne, økologisk risiko og klimaeffekt ved bruk av disse. Ei ressursgruppe bestående av dyktige fagfolk har vært bestiller av kunnskapsgrunnlaget, som har vært brukt i drøftinger med Artsdatabanken, Miljødirektoratet og KLD, og nå senest i arbeidet med ny nasjonal skogstandard i PEFC sertifiseringssystem.

Skognæringa kyst har vært en av partene i arbeidet med revisjon av PEFC sertifiseringsstandarder. Der har utenlandske treslag vært et sentralt tema. For å bringe kunnskap inn i diskusjonen, har Skognæringa kyst i samarbeid med Skogkurs begynt å utvikle et kurs om utenlandske treslag for både skog- og naturvernaktører.

Det har vært gjennomført et prosjekt der man ser på klimaeffekten av å plante hogstarealer til med gran på boniteter som egner seg for gran etter at det er avvirket furu. Nibio gjennomfører prosjektet, og gjør beregningene av klimaeffekten. Rapport vil foreligge i juli 2021.06.23

Det har også vært gjennomført en undersøkelse av granas naturlige utbredelse, med tanke på å vurdere i hvilken grad den er en «fremmed» art i deler av landet. Det viser seg at gran opptrer med spontane forekomster i alle fylker, regioner og landsdeler, fra kyst til høgfjell. Det er så langt ikke dokumentert spontane forekomster av gran i ytre kyststrøk på Vestlandet og i kyst og fjordstrøk mellom Salten og Øst-Finnmark. Undersøkelsen er gjennomført av Nibio.

<https://1p7u1k23ox tq2jpkun1m9xul-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/10/naturlig-utbredelse-av-gran.pdf>.

Nibio har også hatt oppdraget med å undersøke det biologiske mangfoldet i granplantefelt i kyst- og fjordstrøk i Norge. Dette er alt for lite undersøkt i dag, og det meste av studien er gjort på grunnlag av litteratur, der det er få vitenskapelige undersøkelser. Enkelte undersøkelser viser at grankulturene kan inneholde et stort mangfold av blant annet sopp, der flere er sjeldne og truet. Rapporten anbefaler at man begynner å registrere biologisk mangfold før avvirkning. I dag gjøres det ikke miljøregistreringer i skog i skogreisingsområdene.

https://1p7u1k23ox tq2jpkun1m9xul-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2021/06/nibio_rapport_2020_6_149.pdf

Fylkeskommunal styringsgruppe har gjennom prosjektperioden avgitt flere uttalelser som tar for seg skogens rolle i klimasammenheng:

- Innspill til høringsnotat NOU 2015:15 Sett pris på miljøet
- Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring

-
- Høringsuttalelse om nasjonal FSC standard
  - Pressemeldinger om Klimaskog
  - Pressemeldinger om Utenlandske treslag
  - Uttalelse til planprogram – Regional plan for klima og miljø Nordland Fylkeskommune
  - Innspill til regional landbruksplan i Trøndelag

I prosjektperioden er det blitt gjennomført møter med politikere på ulike «nivåer» hvor målet har vært å informere og øke kunnskapsnivået. Her er en oversikt over noen av disse møtene gjennom prosjektperioden.

- Flere møter med statsråd Sylvi Listhaug i LMD
- Flere møter med statsråd Jan Georg Dale i LMD
- Flere møter med statsråd Olaug Bollestad i LMD
- Flere møter med statssekretær Widar Skogan i LMD
- 10.03.2020 og 07.06.2021 Møter med statsråd Sveinung Rotevatn i KLD
- 21.11.2018 Møte med statssekretær Atle Hamar i KLD
- 10.03.2020 Møte med politisk rådgiver Even Aronsen i KLD
- 06.12.2018 Møte med næringspolitisk talsperson for KrF på Stortinget Steinar Reiten
- 06.12.2018 Møte med stortingsrepresentanter fra KrF, Venstre, FrP
- 15.11.2018 Møte med Høyres representanter i Næringskomiteen og Energi- og Miljøkomiteen
- 16.08.2018 Arendalsveka: Møte en til en med medlemmer i Næringskomiteen og Energi- og Miljøkomiteen
- 14.08.2019 Arendalsveka: Møte en til en med medlemmer i Næringskomiteen og Energi- og Miljøkomiteen (har i løpet av 2019 vært i kontakt med samtlige medlemmer unntatt to)
- 15.03.2021 Møte med statsråd Rotevatn og regjeringspartienes medlemmer i Næringskomiteen om skog i regjeringens klimaplan.
- 13.04.2021 Møte med Statssekretær Maren Hersleth Holsen i KLD om utenlandske treslag og påskoging som klimatiltak.

